

Tisková zpráva, Hradec Králové, 20. února 2026

Stěžejní díla sbírky v nové výstavní koncepci Královéhradecká galerie otevírá očekávanou stálou expozici

Galerie moderního umění v Hradci Králové (GMU) otevírá 21. února 2026 v 15 hodin novou stálou expozici s názvem *České umění 20. století a jeho škatulky* (22/02/26–20/01/30). Výstava v kurátorské koncepci Tomáše Kolicha a Petry Příkazské představuje a zároveň zpochybňuje zažité kategorie a pojmy, jejichž prostřednictvím se běžně vypráví dějiny umění. Expozice je plánovaná na čtyři roky, přičemž její tři vybrané části se budou v průběhu této doby pravidelně obměňovat.

Ve sbírkách královéhradecké galerie se v současnosti nachází přes 12.000 děl. Malou, ale významnou část z nich mají návštěvníci možnost zhlédnout od 21. února ve druhém a třetím patře GMU. Expozici s titulem *České umění 20. století a jeho škatulky* připravili kurátor Tomáš Kolich a vedoucí odborného oddělení GMU Petra Příkazská. Výstava představuje přes 180 děl od téměř 150 autorů a autorek ve výběru členěném podle tzv. škatulek, tedy kategorií a pojmů, které si jako společnost s jednotlivými díly a umělci a umělkyněmi běžně spojujeme a které nám pomáhají se orientovat v historii umění.

„Některé pojmy a nálepky dějin umění jsou dnes tak přirozené, že je ani nevnímáme. Jaksi samozřejmě členíme výtvarná díla na základě regionů, období či stylů, přitom je můžeme kategorizovat klidně podle barvy nebo velikosti. Tato výstava nechce škatulky rušit. Cílem je upozornit na významy, které se s nimi pojí,“ uvádí kurátor Tomáš Kolich. Výstavní projekt se podrobně soustřeďuje na pojmy jako Mařákova škola, sochařství, symbolismus, kubismus, surrealismus, Skupina 42, (ne)oficiální umění 1948–1989, generace 80. let, 90. léta. Každá z těchto škatulek reprezentuje širší kategorii určité školy, stylu či generace a předkládá odlišné výzvy.

Díla ze sbírek GMU

„Těší nás, že mohou návštěvníci galerie po letech znovu vidět část sbírky v nové stálé expozici. Galerie moderního umění díla pravidelně představuje v krátkodobých výstavních projektech, vznik stálé expozice však umožňuje publiku setkávat se i s málo vystavovanými ikonickými díly a posiluje roli galerie jako pevného bodu na kulturní mapě regionu a celé republiky,“ uvádí Jiří Štěpán, náměstek hejtmana Královéhradeckého kraje pro oblast kultury a cestovního ruchu.

Mezi zmiňovaná ikonická díla ze sbírek patří například *Pohádka* (1901–1902) od Jana Preislera nebo *Kavárna* (1910) od Bohumila Kubišty, která jsou po letech opět zpřístupněna veřejnosti. Výběr děl prezentovaných v nové stálé expozici ovlivnilo také divácké hlasování, které bylo součástí výstavy *Hledá se mistrovské dílo* (08/10/23–26/05/24). Návštěvníci měli ve výstavě děl ze sbírek galerie možnost vyjádřit různé preference, a kromě jiného hlasovat i o tom, jaké dílo by si přáli vidět ve stálé expozici. Tímto způsobem do nové expozice vybrali například dílo Josefa Čapka *Muž v tvrděáku* (1915) či malbu s názvem *Symbióza* (1945) od Václava Tikala. Pro pracovníky galerie však v hlasování překvapivě uspělo i dílo *Ulice v Amsterdamu* (1956–1957) od pozapomenutého autora Stanislava Ježka.

K vidění budou ve stálé expozici i díla, která byla doposud uložena pouze v depozitáři či nové přírůstky do sbírkového fondu. Královéhradecká galerie například v roce 2025 zakoupila díla Evy Vejražkové, Eriky Pfeifferové a Kateřiny Štenclové – autorek generace 80. let, jejichž tvorba nedostala v galerijních institucích doposud dostatečný prostor. Stálá expozice reflektuje také místní kontext – představuje například tvorbu Milana Langera, výrazné osobnosti spjaté s Hradcem Králové v 90. letech, i dalších autorů s vazbou k regionu.

Obměny: Na zdi, Za zdi, Na bidýlku II

Součástí stálé expozice jsou také obměnné výstavy, díky kterým zůstane expozice po další čtyři roky atraktivní i pro pravidelné návštěvníky. Třikrát do roka se v expozici promění tři sekce. Princip obměnných výstav vysvětluje kurátorka a vedoucího odborného oddělení GMU Petra Příkazská:

„První obměnná část s titulem Na zdi je věnovaná stylům, motivům, skupinám, umělkyním a umělcům, kteří zůstali mimo hlavní proud vyprávění o umění doby moderny do roku 1945. Představuje méně známou etapu jejich tvorby. Jako první zde budou vystaveny grafiky a kresby umělců z okruhu časopisu Moderní revue. Druhá obměnná část v prostoru pojmenovaném Za zdi prezentuje umělce a umělkyně, kteří v letech 1948–1989 tvořili mimo oficiální struktury kulturní politiky, v undergroundu či institucemi přehlížené šedé zóně. Na úvod zde bude představena tvorba představitele nové figurace Rudolfa Němce,“ uvádí Příkazská.

Třetí a poslední obměnná část stálé expozice *Na bidýlku II* navazuje na předcházející výstavu *Jak sbírat umění: příběh Karla Tutsche* (28/04/24–11/01/26), kde GMU tento formát poprvé představila, a proto ponechala i zavedený název, odkazující na původní galerii Na bidýlku, kterou Karel Tutsch na konci minulého století provozoval. Výstavní prostor *Na bidýlku II* bude i nadále věnovaný současným umělcům a umělkyním nejmladší generace, kteří na své „zaškatulkování“ teprve čekají. Jako první zde svou tvorbu představí umělkyně Markéta Bábková (* 1993). Další vlna obměn se ve stálé expozici uskuteční 25. června 2026.

Kniha Škatulky českého výtvarného umění 20. století

K výstavě vychází doprovodná publikace *Škatulky českého výtvarného umění 20. století*. Autorem knihy je Tomáš Kolich, který výstavní projekt rozšiřuje a téma zasazuje do historických a teoretických souvislostí.

„Každý, kdo někdy s bezstarostnou samozřejmostí mluvil o českém kubismu nebo o generaci Národního divadla, by si měl tuto knihu přečíst. Škatulky s ironickou lehkostí odhalují, jak terminologický aparát dějin umění pošetile věří ve svou schopnost obsáhnout zážitek z obrazu, který se však ve smyslové jedinečnosti slovům neustále vymyká,“ uvádí Marie Rakušanová, historička umění a kurátorka, ředitelka Ústavu pro dějiny umění Filozofické fakulty Univerzity Karlovy.

Kniha bude představena spolu s novou stálou expozicí v sobotu 21. února 2026 v 15 hodin v Galerii moderního umění v Hradci Králové.

Architektura výstavy

Architektonické řešení expozice odráží nastavené kurátorské řazení dle jednotlivých kunsthistorických škatulek. *„Materiálové vestavby v expozici vytváří prostorové záložky uvozující a rámuující jednotlivé oddíly výstavy. Svým tvarem navozují dojem výsuvných rámců v depozitáři, či tvarově doplňují dominantní ikonická díla expozice. Stejně jako kunsthistorické řazení do škatulek není definitivní a dogmatické, i architektura výstavy je pohledově propustná a nabízí průhledy skrz domnělé kategorizační rámce,“* uvádí Tomáš Moravec, který pro expozici navrhl architektonické řešení. Autory výstavní vizuální identity jsou Petr Cabalka a Filip Nerad (Anymade Studio).

Výstava *České umění 20. století a jeho škatulky* (22/02/26–20/01/30) se nachází ve druhém a třetím patře Galerie moderního umění v Hradci Králové. Zahájena bude v sobotu 21. února 2026 v 15 hodin a k vidění bude do ledna 2030.

Petra Příkazská je historička umění, kurátorka výstav a sbírek Galerie moderního umění v Hradci Králové, kde vede odborné oddělení. Po studiu dějin umění na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci zaměřila svůj badatelský zájem na české umění 20. století a na institucionální problematiku galerií s důrazem na tvorbu jejich sbírek.

Tomáš Kolich je historik umění, badatel v oblasti vizuální kultury a kurátor Galerie moderního umění v Hradci Králové, kde připravil výstavy *Hledá se mistrovské dílo (2023–2024)* a *Opomenutí mistři (2025)*. Píše pro kulturní web ctart.cz.

Stálá expozice

České umění 20. století a jeho škatulky

vernisáž: 21. února 2026 v 15 hodin

22. února 2026 – 20. ledna 2030

Kurátoři: Tomáš Kolich, Petra Příkazská

Architektonické řešení: Tomáš Moravec

Grafický design výstavy: St. Anymade

Zastoupení umělci a umělkyně

Rudolf Adámek, Václav Bartovský, Ladislav Beneš, Zdeněk Beran, Věroslav Bergr, Josef Bolf, Václav Boštík, Vladimír Boudník, Ota Bubeníček, Eugen Brikcius, Tomáš Císařovský, Josef Čapek, Jiří Černický, Jan Černý, Jiří David, Stanislav Diviš, Bedřich Dlouhý, Bohumila Doleželová, Pavel Doskočil, Karel Dvořák, Ferdinand Engelmüller, Emil Filla, Vladimír Fuka, Michal Gabriel, Ladislava Gažiová, Kurt Gebauer, František Gross, Jaroslav Grus, Miroslav Hák, Olaf Hanel, Jan Hendrych, Zdenka Heritesová, Josef Heřman, Karel Hladík, Jiří Horník, Antonín Hudeček, František Hudeček, Pavel Humhal, Karel Hyliš, Jindřich Chalupický, Josef Istler, Dana Jandová, Ota Janeček, František Janoušek, Vladimír Janoušek, Stanislav Ježek, Ellen Jilemnická, František Kaván, Alexey Klyuykov, Jan Koblasa, Vladimír Kokolia, Radomír Kolář, Richard Konvička, Jaroslav Kopecký, Jaroslav Kotas, Jan Kotík, Pravoslav Kotík, Alena Kotzmannová, Jiří Kovanda, Radoslav Kratina, Libor Krejcar, Ludvík Kuba, Bohumil Kubišta, Karel Langer, Milan Langer, Jan Lauda, Jaroslav Chmelík, Miroslav Podhrázký, Otakar Lebeda, Kamil Lhoták, Stanislav Lolek, Vincenc Makovský, Julius Mařák, Bohumír Matal, Mikuláš Medek, Jan Merta, Milan Mikulášník, Otto Mizera, František Muzika, Radka Müllerová, Stanislav Müller, Jiří Načeradský, Jan Nálevka, Augusta Nekolová / Gusta Nekolová-Jarešová, Karel Nepraš, Pavel Nešleha, Arnošt Paderlík, Zdeněk Palcr, Jaroslav Panuška, Jaroslav Paur, Jaroslava Pešicová, Jiří Petrbok, Erika Pfeifferová, Maxmilián Pirner, Radko Plachta, Jan Preisler, Antonín Procházka, Luděk Rathouský, Milan Ressel, Michael Rittstein, Dorota Sadovská, Zorka Ságlová, Jaroslava Severová, Josef Scheiwl, Zdeněk Sklenář, Vladimír Skrepl, Antonín Slavíček, Otakar Slavík, Jan Smetana, Dana Sokolová, Jiří Sopko, Karel Souček, Vít Soukup, Františka Stupecká, Čestmír Suška, Rudolf Svoboda, Vladimír Sychra, Josef Šíma, Josef Škoda, Václav Špála, Vladimír Škoda, Kateřina Štenclová, František Štorek, Jan Štursa, Jindřich Štyrský, Otakar Švec, Václav Tikal, Margita Titlová Ylovsky, Antonín Tomalík, Toyen / Marie Čermínová, Antonie S. Urbanová, Josef Váchal, Markéta Vaňková, Eva Vejražková, Aleš Veselý, Vincenc Vingler, Josef Vítvar, Ivan Vosecký, Jaroslav Vožniak, Josef Vyleřál, Olga Vyleřálová, Josef Wagner, Alois Wachsmann, Cyril Zatloukal, Miroslav Zemánek, Ladislav Zívr

Partneři

Královéhradecký kraj, Ministerstvo kultury České republiky, Statutární město Hradec Králové

**MINISTERSTVO
KULTURY**

Mediální partneři

Hradecko, ArtMap

Galerie moderního umění v Hradci Králové je příspěvkovou organizací Královéhradeckého kraje. Sídlí v pozdně secesní budově v historickém centru města. Vznik stálé expozice podpořilo Ministerstvo kultury České republiky a Statutární město Hradec Králové. Část vystavených děl byla zakoupena prostřednictvím Akvizičního fondu Ministerstva kultury České republiky.

Kontakt:

Mgr. Pavla Rousková

PR a doprovodné akce

e-mail: pr@galeriehk.cz

telefon: 720 988 775